

Retningslinjer for behandling av fusk eller forsøk på fusk ved eksamen ved Fjellhaug Internasjonale Høgskole

Vedtatt av styret for Fjellhaug Internasjonale Høgskole 25.3.2011, jamfør univl. §§ 4-7, 4-8 og Forskrift om opptak, studier og eksamen ved Fjellhaug Internasjonale Høgskole, §§ 7-6 og 7-7.

1. Innledning

Fjellhaug Internasjonale Høgskole ser svært alvorlig på fusk. Fusk/forsøk på fusk er tillitsbrudd både overfor medstudenter og høgskolen. Høgskolen utdanner til yrker og profesjoner der det kreves redelighet, troverdighet og pålitelighet i den yrkesmessige utøvelsen. Det forventes at dette også gjenspeiles i forholdet mellom høgskolen og studentene og studentene seg i mellom. Fusk/forsøk på fusk må møtes med strenge sanksjoner ut fra hensynet til medstudenter og framtidige arbeidsgivere, men også ut fra hensynet til høgskolens omdømme som utdanningsinstitusjon.

Styret for Fjellhaug Internasjonale Høgskole har med virkning fra 25.3.2011 delegert til styrets klagenemnd å avgjøre saker om fusk/forsøk på fusk etter univl. §§ 4-7 og 4-8.

Dersom det oppstår mistanke om fusk eller forsøk på fusk før eller under eksamen, skal kandidaten underrettes om at forholdet vil bli rapportert og gis en orientering om videre saksgang og rettigheter. Der det er mistanke om fusk eller forsøk på fusk, skal høgskolen umiddelbart innkalle studenten til et møte og gjøre vedkommende kjent med at mistanke er reist og bakgrunnen for dette. Administrasjonen avgjør om den er av en slik karakter at den bør legges fram for styrets klagenemnd med forslag om sanksjon.

Behandlingen av saker vedrørende mistanke om fusk/forsøk på fusk skal være basert på skriftlig framleggelse av alt relevant materiale i saken.

Det er viktige rettsikkerhetsmessige hensyn i saker der konsekvensene av vedtakene innebærer sanksjoner overfor enkeltpersoner. Det er derfor av stor betydning at saksbehandlingen i slike saker er forutsigbar og på vanlig måte skjer i samsvar med gjeldende lov- og regelverk. Som en følge av dette må blant annet studenten gis anledning til å legge fram sitt syn i saken i møte med klagenemnda, før nemnda treffer sitt vedtak.

Opplysningene i en sak der det er mistanke om fusk/forsøk på fusk er unntatt fra offentlighet, jf. offentlighetsloven § 5 a. Den enkelte saksbehandler har taushetsplikt, jf. forvaltningsloven § 13.

Studenten har rett til å la seg bistå av advokat eller annen talsperson på alle trinn av saksbehandlingen, jf. forvaltningslovens § 12 første ledd. Fra sak om utestengning er reist, har studenten rett til å få utgiftene dekket av institusjonen, jf. univl. § 4-8 femte ledd.

2. Lovgrunnlag – universitets- og høyskoleloven av 2005

Univl. § 4-7 første ledd bestemmer følgende:

Styret selv eller institusjonens klagenemnd, jf. § 5-1, kan annullere eksamen eller prøve, eller godkjenning av kurs hvis studenten

a) ved hjelp av falskt vitnemål eller annen form for uredelig opptreden har skaffet seg adgang til å gå opp til vedkommende eksamen eller prøve, eller til å delta i vedkommende kurs, eller

b) har forsøkt å fuske eller forsettlig eller grovt uaktsomt har fusket ved avleggelsen av, eller forut for endelig sensur av, vedkommende eksamen eller prøve, eller under gjennomføringen av vedkommende kurs.

Både fusk ved oppmelding til eksamen, fusk under avleggelse av eksamen eller fusk ved søknad om godskriving av utdanning eller fritak for eksamen eller prøve rammes av lovens bestemmelser.

Når det gjelder fusk under avleggelse av eksamen definerer høgskolen "eksamen" fra og med eventuelt obligatorisk arbeidskrav/studiekrav som grunnlag for eksamen til og med avleggelsen av selve eksamen og til endelig sensur er falt, jf. punkt 4 nedenfor.

Etter loven kan en student som har fusket/forsøkt å fuske, i tillegg til annullering utestenges fra institusjonen og fratras retten til å gå opp til alle eksamener ved institusjoner under loven i inntil ett år, jf. § 4-8 tredje ledd.

Adgangen til å annullere en eksamen foreldes ikke, jf. § 4-7 fjerde ledd, og loven gir bestemmelser om tilbakelevering av vitnemål eller karakterutskrift når annullering er vedtatt, jf. § 4-7 femte ledd. Sak om fusk skal derfor tas opp og forberedes med sikte på eventuell annullering, selv om det avdekkede forhold ligger tilbake i tid og studenten har forlatt høgskolen.

Andre institusjoner under loven kan informeres om annullering av eksamen eller prøve. Departementet gir nærmere regler om informasjonsrutiner mv., jf. § 4-7 sjuende ledd.

3. Krav til skyld/bevis

For at fusk/forsøk på fusk skal kunne straffes med annullering etter § 4-7 første ledd og utestengning etter § 4-8 tredje ledd er kravene at studenten har forsøkt å fuske eller forsettlig eller grovt uaktsomt har fusket, jf. § 4-1 første ledd underpunkt b. Kravet om grov uaktsomhet innebærer at det må foreligge en situasjon hvor det må konstateres et markert avvik fra vanlig forsvarlig handlemåte som påkaller sterk bebreidelse, eller kvalifisert klanderverdig opptreden som gir grunn til sterke bebreidelser for mangel på aktsomhet. Dersom det bare foreligger forsøk på fusk vil det kreves fullbyrdselsforsett for at handlingen skal kunne føre til annullering og utestengning.

Det er å anse som fusk når en student har ulovlige hjelpemidler tilgjengelig under eksamen eller på andre måter handler i strid med Forskrift om opptak, studier og eksamen ved Fjellhaug Internasjonale Høgskole med utfyllende regler eller med regler for kildebruk. Om studenten faktisk får bruk for/tar i bruk hjelpemidlene i løpet av eksamen, er ikke avgjørende for om handlingen skal anses som fullbyrdet fusk. Forsøk på fusk vil det for eksempel være om studenten har plassert hjelpemidler e.l. med tanke på bruk under eksamen, men blir oppdaget før eksamen starter.

I eksamens- og prøvesituasjoner stilles det høye aktsomhetskrav til studentene. Den enkelte student har ansvar for å gjøre seg kjent med den informasjonen som gis om forutsetningene for den enkelte eksamen. Eksempelvis gjelder dette forskjeller i krav til en individuell eksamen og en gruppeeksamen. Reglene for lovlig samarbeid med medstudenter varierer mellom de ulike eksamensformene. Studentene må innhente informasjon om hva som er tillatte hjelpemidler, retningslinjer for bruk av disse og regler for kildebruk.

4. Eksamens- og prøveformer

Ved Fjellhaug Internasjonale Høgskole blir bl.a. følgende eksamens- og prøveformer benyttet:

- skriftlig eksamen med tilsyn
- skriftlig eksamen uten tilsyn
- muntlig eksamen
- gruppeeksamen
- vurdering av studentarbeider samlet i mappe/mapper
- prosjektoppgaver
- fremlegg av utførte arbeider
- masteravhandlinger

Disse vurderingsformene er dels tradisjonelle én dags eksamener under tilsyn, dels større selvstendige arbeider, prosjektarbeid, mappeeksamener og hjemmeeksamener som går over tid.

4.1 Spesielt om hjemmeeksamen og mapper m.v.

Noen eksamens- eller vurderingsformer både tillater og forutsetter samarbeid mellom studentene, mens andre forutsetter at et individuelt resultat framlegges. I forbindelse med hjemmeoppgaver/mapper skal det bl.a. framgå helt klart av den informasjonen som gis i forbindelse med den enkelte eksamen, om besvarelsen skal være felles for flere personer/en gruppe eller om den skal være individuell.

Ved individuell hjemmeeksamen er visse former for samarbeid mellom studentene tillatt. Slikt samarbeid kan eksempelvis dreie seg om diskusjon av problemstillinger, tolkning av oppgavetekst, utveksling av ideer til litteratur/andre kilder. Eventuelle diskusjoner underveis i arbeidet kan også være aktuelt, men selve oppgaven/besvarelsen/arbeidet skal utformes av den enkelte kandidat alene.

4.2 Spesielt om informasjon

Høgskolen har ansvar for å gi informasjon om regler for og bruk av kilder og referanser og om andre forhold som har betydning for den enkelte eksamen. Informasjonen bør også inneholde en presisering av grensene for samarbeid ved hjemmeeksamen/mappevurdering og konsekvensene i form av reist mistanke om fusk eller forsøk på fusk, dersom dette strekkes for langt og fører til at besvarelsene blir for like. Også skriftlig informasjon/nettbasert informasjon skal være tilgjengelig.

5. Eksempler på hva som kan betraktes som fusk/forsøk på fusk

Eksempelene i pkt. 5.1 og 5.2 nedenfor er ikke uttømmende. Det innebærer at det kan være andre forhold enn nevnt her som vil innebære at en situasjon kan forstås som fusk eller forsøk på fusk. I behandlingen av slike saker forutsettes at den konkrete situasjonen vurderes og begrunnes, bl.a. i forhold til pkt. 3 ovenfor. Det skal framgå hva som legges til grunn i vurderingen, dersom en konkluderer med at det i den konkrete saken anses som fusk eller forsøk på fusk.

5.1 Skriftlig eksamen under tilsyn

I forbindelse med vanlig skriftlig eksamen under tilsyn skal det være gitt klare regler for hvilke eventuelle tillatte hjelpemidler studenten kan ha med seg. Dette skal normalt være beskrevet i heftet Tillatte hjelpemidler ved eksamener. Alt som ikke går inn under dette, betraktes som ulovlige hjelpemidler. Det er tilstrekkelig at hjelpemidlene har vært tilgjengelig under eksamen – det er ikke avgjørende om studenten reelt har benyttet/forsøkt å benytte seg av dem.

Ulovlige hjelpemidler kan være:

- løsark og lapper med pensumrelevant innhold ("fuskelapper")
- innskrevet/innlimt tekst/ark av faglig interesse i tillatte hjelpemidler som ordbøker eller annet

- egne kladdeark/innføringsark med allerede "kladdet/innført tekst"
- pensumbøker eller andre relevante fagbøker som ikke er oppgitt under tillatte hjelpemidler
- elektroniske hjelpemidler og mobiltelefon

Det betraktes også som fusk/forsøk på fusk å ha ulovlige hjelpemidler tilgjengelig under eksamen på områder utenfor selve eksamenslokalet, som for eksempel på toalettet, eller å være i kommunikasjon med medstudenter eller andre i eller utenfor eksamenslokalet mens eksamen pågår.

Det må utvises spesiell varsomhet i eksamenssituasjoner der studentene kan bruke PC med eksterne kommunikasjonsmuligheter.

5.2 Skriftlige hjemmeoppgaver og mapper m.v.

Fusk i forbindelse med hjemmeeksamen/mapper kan for eksempel være:

- besvarelse som helt eller delvis er brukt av studenten til en tidligere eksamen
- besvarelse som helt eller delvis er brukt av en annen person til en tidligere eksamen
- besvarelse som helt eller delvis er utarbeidet av en annen person for studenten
- besvarelse eller tekst som helt eller delvis er hentet ut fra internett og utgitt som egen besvarelse
- innlevert arbeid av praktisk art som helt eller delvis er laget/produsert av andre enn studenten selv
- gjengivelse av sitater fra lærebøker, andre fagbøker, egne og andres oppgaver osv. som er framstilt uten kildehenvisning og klar markering av at det er sitater
- samarbeid som fører til at en besvarelse i det alt vesentlige er lik en annen besvarelse til samme eksamen der det kreves individuelle besvarelser

Dersom to eller flere besvarelser i det alt vesentlige er svært like/identiske når det gjelder innhold og oppbygning, språk, faglige synspunkter, ev. misforståelser, kildehenvisninger m.v., vil dette kunne være et uttrykk for et ikke tillatt samarbeid som kan bli betraktet som fusk/forsøk på fusk og føre til at bestemmelsene om annullering og utestengning kan komme til anvendelse. Det er derfor svært viktig at studentene er påpasselige med og setter seg grundig inn i hvor grensene går for det tillatte samarbeidet når det gjelder den enkelte eksamen, og at studentene er trygge på hvordan de skal forholde seg for ikke å bli urettmessig mistenkt for fusk/forsøk på fusk.

Det vil kunne være tilfeller som befinner seg i en "gråson", hvor det kan være nødvendig å skille mellom hva som skal betraktes som fusk/forsøk på fusk eller som en faglig umoden, dårlig eller uselvstendig besvarelse.

Følgende avgrensning kan være til hjelp i slike tilfeller:

- Avskrift i mindre omfang eller lett omskriving av alminnelig kjente lærebøker uten kildehenvisning betraktes ikke uten videre som fusk/forsøk på fusk, men ansees som en faglig umoden og uselvstendig besvarelse.
- Avskrift eller lett omskriving av mer "ukjente" publikasjoner eller andre oppgaver uten kildehenvisning betraktes som fusk/forsøk på fusk.

En slik avgrensning må imidlertid gjøres avhengig av hvilket nivå studenten befinner seg på og vil være mest aktuell overfor studenter på lavere nivå i utdanningen.

5.3 Fusk/forsøk på fusk før og etter eksamen

Dette gjelder tilfeller hvor studenten før eksamen skaffer seg tilgang til eksamensoppgaven, eller hvor studenten forsøker/greier å endre sin besvarelse etter at eksamen er avholdt og før besvarelsen blir sendt til sensur.

6. Dokumentasjon

En fuskesak innebærer så alvorlige konsekvenser for den det gjelder at det som alminnelig prinsipp må kreves solid dokumentasjon/bevis for at det kan konkluderes med at fusk eller forsøk på fusk har foregått.

Når mistanke om fusk oppstår, er det viktig straks å

- klarlegge situasjonen
- sikre seg eventuell dokumentasjon og/eller eventuelle bevis

Dokumentasjonen må være så fyldig og nøyaktig som mulig og omfatte alle aktuelle forhold og/eller "saksdokumenter". Hva som er aktuelt, vil variere med eksamensform og måten fusk eller forsøk på fusk har foregått på. Det kan omfatte:

- oppgavesett, eksamensbesvarelse, fasit, sensornotater og lignende dokumenter som er benyttet ved den antatte fuskingen
- rapport fra eksamensinspektør ved eksamen under tilsyn

Dersom det er reist mistanke om fusk eller forsøk på fusk, skal karakteren, dersom eksamen er avlagt, holdes tilbake og ikke kunngjøres før det er avgjort om det blir fremmet sak for styrets klagenemnd.

For øvrig vises det til forskrift om opptak, studier og eksamen ved Fjellhaug Internasjonale Høgskole, § 7-6.

7. Klageadgang

Vedtak i institusjonens klagenemnd om annullering og utestengning, kan påklages etter lov om universiteter og høyskoler § 4-7 tredje ledd og § 4-8 fjerde ledd. Departementet eller særskilt klageorgan oppnevnt av dette, er klageinstans.

En student kan bringe vedtak om utestengning inn for tingretten etter lov om universiteter og høyskoler § 4-11. Slikt søksmål mot høgskolen må reises innen 3 måneder etter at endelig vedtak foreligger. Høgskolen dekker alle omkostninger ved søksmålet.